ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/25/747-1601

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Karin Uuselu
Otsuse tegemise aeg ja koht	01.07.2025 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	18.05.2025 (registreeritud inspektsioonis 19.05.2025)
Teabevaldaja	Kaitseministeerium aadress: Sakala 1, 15094 Tallinn e-posti aadress: info@kaitseministeerium.ee
Vaide esitaja	Eraisik e-posti aadress: xxxxxx.xxxxx@xxxx.xx

RESOLUTSIOON

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustab Andmekaitse Inspektsioon:

1) jätta vaie rahuldamata, kuna menetluse käigus on Kaitseministeerium vaide esitaja teabenõude täitnud;
2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 lg 2). Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. Vaide esitaja edastas 12.04.2025 Kaitseministeeriumile (KaM) teabenõude, milles palus väljastada ministeeriumi vastuskirja kaitseväe juhatajale kaitseatašeede kinnitamise kohta ning kõik kirjad ja e-kirjad aastatest 2024-2025, millega on kogutud vaide esitaja kohta andmeid, sealhulgas kirjad, milles käsitletakse vaide esitaja sobivust kaitseatašee ametikohale.
2. Kuna teabenõudele tähtaegselt ei vastatud, siis edastas vaide esitaja KaM-ile 25.04.2024 meeldetuletuse, et teabenõudele on jätkuvalt vastamata. Samal päeval andis ministeerium vaide esitajale teada, et kiri on kätte saadud ning sellele vastatakse märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduses (MSVS) sätestatud tähtaja jooksul.

3. Kuna vaide esitaja oli seisukohal, et tegemist on tähtaegselt vastamata teabenõudega, siis esitas ta 18.05.2025 Andmekaitse Inspektsioonile (AKI) sellekohase vaide, mille AKI menetlusse võttis.
4. KaM täitis vaide esitaja teabenõude 09.06.2025.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Vaide esitaja nõue:
Vaide esitaja palub AKI-l kohustada KaM-i teabenõude täitma ja edastama küsitud teabe.

Vaide põhjendused:
Vaide kohaselt esitas vaide esitaja 12.04.2025 KaM-ile teabenõude, millele tähtaegselt ei vastatud. Peale meeldetuletavat e-maili vastas ministeerium, et pöördumist käsitletakse selgitustaotlusena. Vaide esitaja hinnangul oli tegemist puhtakujulise teabenõudega.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Vastuses AKI järelepärimisele on KaM märkinud, et *kahetsusväärselt jäi isikule tähtaegselt vastamata ning küsitud teave edastamata.* Seoses ministeeriumis hetkel ajakriitliste ülesannete mahust tingitud suurenenud töökoormusega ning ajamahuka kaitseatašeesid puudutava e-kirjavahetuse analüüsiga perioodi 2024–2025 kohta, võttis küsitud teabe kokkupanek oodatust kauem aega. *Isikule on küsitud teave edastatud 09.06.2025. a.*

Lisaks on KaM selgitanud, et kuna vaide esitaja küsis temaga seotud kirjavahetust aastate 2024-2025 kohta, siis selle kirjavahetuse väljastamiseks oli vaja läbi analüüsida kõik sel ajavahemikul kaitseatašeedega seotud kirjavahetused. Seda selleks, et väljastatav teave ei hõlmaks muid isikuandmeid. Seejärel tuli panna kokku ainult vaide esitajat puudutav teave. *Seega KaMi hinnangul on tegemist selgitustaotluse, mitte teabenõudega ja sellest teavitasime isikut 25.04.2025. a.* Lisaks on viidatud MSVS § 2 lg 2 punktile 1.

Vastuses AKI järelepärimisele on loetletud kiri ja e-kirjad, mis vaide esitajale 09.06.2025 edastati. *Muud kirja- või e-kirjavahetust selles küsimuses KaMil ei ole.*

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Vaide ese

1. Vaide esitaja märkis AKI-le 18.05.2025 esitatud vaides, et Kaitseministeerium ei ole teabenõudele tähtaegselt vastanud. Seega on vaide esemeks teabenõude mittetähtaegne täitmine.

2. Vastavalt AvTS § 45 lg 1 punktile 1 on AKI pädevuses järelevalve teabenõuete täitmise ja teabe avalikustamise üle.

3. Vaidlus puudub selles, et Kaitseministeerium kui valitsusasutus on teabevaldaja AvTS § 5 lg 1 punkti 1 mõttes ning selles, et teabenõudega küsitud teabe puhul on tegemist AvTS § 3 lõike 1 kohase avaliku teabega.

Teabenõude täitmine

4. Isiku õigus teabenõuet esitada tuleneb AvTS §-st 6, mille kohaselt on teabenõue teabenõudja poolt samas seaduses sätestatud korras teabevaldajale esitatud taotlus teabe saamiseks. Teabenõudja on iga isik, kes esitab teabevaldajale nõude AvTS-s sätestatud korras (AvTS § 7).

5. AvTS § 9 lõike 1 kohaselt on teabevaldaja kohustatud võimaldama tema valduses olevale teabele juurdepääsu seaduses sätestatud korras. Sama paragrahvi lg 2 punkti 1 kohaselt on teabevaldaja kohustatud tagama juurdepääsu neile dokumentidele, millele teabenõudja juurdepääsu taotleb ja millele on teabenõudjal juurdepääsuõigus ning tagama kinnipidamise juurdepääsupiirangutest (AvTS § 9 lg 1 p 7).

6. Teabele juurdepääsu saab tagada kas teabe avalikustamisega (nõuded on sätestatud AvTS 4. peatükis) või teabenõude täitmisega (nõuded on sätestatud AvTS 3. peatükis).

7. Teabevaldaja peab teabenõude kas viie tööpäeva jooksul täitma (AvTS § 18 lg 1), väljastades küsitud dokumendid juurdepääsupiiranguteta osas (AvTS § 17 ja § 38 lg 2) või keelduma teabenõude täitmisest mõnel AvTS §-s 23 nimetatud alusel. Keeldumist tuleb ka põhjendada.

8. Vaide esitaja sai 12.04.2025 esitatud teabenõudele automaatvastuse, milles selgitatakse selgitustaotluse ning teabenõude sisu ning vastamise tähtaegu. Kuna vaide esitaja esitatud teabenõudele tähtaegset vastust ei saanud, siis tema meeldetuletusele teabenõude täitmata jätmise kohta vastas KaM 25.04.2025, et tegemist on selgitustaotlusega, millele vastatakse 15 päeva jooksul.

9. Selgitame, et isegi juhul, kui teabevaldaja edastab pöördujale automaatvastuse selgitustaotluse ning teabenõude sisulise selgituse ja vastamise tähtaegade osas, tuleb asutusel igal juhul vastata teabenõudele seaduses sätestatud tähtaja jooksul olukorras, kui teabevaldaja loeb teabenõudena esitatud pöördumise selgitustaotluseks. Praegusel juhul jättis ministeerium selle kohustuse täitmata andes vaide esitajale vastuse selle kohta, millena pöördumist käsitletakse, alles pärast vaide esitaja meeletuletust 25.04.2025.

10. Vastuses AKI-le on KaM põhjendanud, miks loeti vaide aluseks olev teabenõue selgitustaotluseks. Lisaks teabevaldaja põhjendustes märgitud selgitustele tugineti MSVS § 2 lg 2 punktile 1, mille kohaselt on selgitustaotlus selline pöördumine, milles isik taotleb adressaadilt teavet, mis eeldab adressaadi käsutuses oleva teabe analüüsi, sünteesi või lisateabe kogumist.

11. Selgitame, et teabenõudega võib välja küsida näiteks terve dokumendi sisu või ka üksnes selle väljavõtteid eeldusel, et vastamiseks ei tule luua uut teabe sisu. Kui vastamiseks tuleb luua uus teave või dokument, siis on tegemist selgitustaotluse või märgukirjaga ning sel juhul võib teabevaldaja teabenõude täitmisest keelduda AvTS § 23 lg 2 punkti 5 alusel.

12. Vaide esitajale 09.05.2025 edastatud vastusest ei nähtu AKI-le, et teabenõudele vastamiseks oleks ministeerium loonud uue teabe või dokumendi. AKI arusaamist mööda on vaide esitajale edastatud teabenõudes küsitud e-kirjavahetus ning olemasolevad dokumendid. Sellest tulenevalt ei saa AKI nõustuda KaM-i seisukohaga, et vaide aluseks oleva teabenõude puhul oli tegemist selgitustaotlusega.

13. Küll aga ei saa AKI hinnangul välistada, et teabenõudega soovitud kirjavahetuse väljaselgitamine võis olla aeganõudev nii nagu KaM on järelepärimise vastuses märkinud. Sellisel juhul oleks ministeeriumil olnud võimalik teabenõudele vastamise tähtaega pikendada vastavalt AvTS § 19 nõuetele.

14. KaM selgitas AKI-le, et küsitud teabe kokkupanek võttis oodatust kauem aega ka seoses sellega, et ministeeriumis oli sel hetkel suurenenud töökoormus. Siinkohal juhib AKI KaM-i tähelepanu sellele, asutuse suurenenud töökoormuse tõttu ei saa jätta teabenõudele vastamata. Ka sel juhul on teabevaldajal võimalik pikendada vastamise tähtaega.

Kokkuvõte

15. Vaide esitaja palub AKI-l kohustada KaM-i teabenõude täitma ja edastama küsitud teabe. Kaitseministeerium on vastuses AKI-le möönnud, et vastus vaide esitajale jäi tähtaegselt edastamata. Samas on KaM menetluse kestel (09.06.2025) vaide esitaja teabenõudele vastanud ja vaide esitaja ei ole täiendavaid pretensioone esitanud. Kuna vaie lahendatakse vaide eseme ulatuses, siis on teabenõudele vastamisega vaide ese ära langenud ning puudub alus ettekirjutuse tegemiseks. Sellest tulenevalt jääb vaie rahuldamata.

/allkirjastatud digitaalselt/
Karin Uuselu
jurist
peadirektori volitusel